

वैजयन्तीकोषः

पद्मी गजे पद्मिनी तु नलिन्यां हस्तिनीश्रियोः ।
 ब्रह्मचारी ब्रती स्कन्दो दुर्गा तु ब्रह्मचारिणी ॥ १० ॥
 भगवत्युमा भगवान् बुद्धे पूज्ये हरे हरौ ।
 भोगी ग्रामाद्यधिकृते सर्वे सुखिमहीभुजोः ॥ ११ ॥
 विहाय महिषीमेकां भोगिन्योऽन्या नृपस्त्रियः ।
 श्रेयोऽत्यन्तं प्रशस्ते स्यात् कल्याणे धर्ममोक्षयोः ॥ १२ ॥
 श्रेयसी हस्तिपिपल्यामभयाराङ्गयोरपि ।
 सरस्वती सरिद्वेदे सरिन्मात्रे गवि क्षितौ ॥ १३ ॥
 मत्स्याद्यां वाचि गङ्गायां सरस्वानम्बुधौ नदे ।
 (इति विषमसङ्घायाः)

विभूतिर्भूतिरैश्वर्यमणिमादिकसम्पदोः ॥ ३४ ॥
 ईशेश्वरौ प्रभौ रुद्रे पार्वत्यामीश्वरेश्वरी ।
 स्वभावे स्यान्निसर्गश्च सृष्टिश्चोत्पादनेऽपि च ॥ ३५ ॥
 गेहे कुलायो नीडोऽस्त्री रेतस्यपि रजो मदः ।

(इति विषमाक्षराः)

काश्चित्तात्मार्कधीधातृवाता मूर्धिनि सुखेऽप्सु कम् ॥ ३६ ॥
 द्युपश्चिष्ठवंशुवज्राम्बुद्वाग्दिग्दृक्षु गौर्ज षण् ।
 हृक् खी स्याहशने बुद्धौ नेत्रे द्रष्टुरि तु त्रिषु ॥ ३७ ॥
 स्वोऽस्त्री धने त्रिषु स्वीय आत्मनि स्वजने तु ना ।
 गर्गुदे खी प्रयत्ने ना रा न क्षी धनरुक्मयोः ॥ ३८ ॥
 आत्मनि ज्ञातरि ज्ञः स्यान्ना विद् वैश्ये जने न षण् ।
 तेशब्दः क्रीडने खी स्यात् क्रीडके त्वभिषेयवत् ॥ ३९ ॥
 सेशब्दः सेवने खी स्यात् सेवके त्वभिषेयवत् ॥ ३९१ ॥

(इत्येकाक्षराः)

इति भगवता यादवप्रकाशोन विरचितायां वैजयन्त्यां
 शेषकाण्डे नानालिङ्गाध्यायः ॥ ५ ॥

पर्यायसंयोगन्यायप्रदर्शनाध्यायः ॥ ६ ॥

घातुः सर्वेऽपि पर्याया रुद्राक्षे स्युश्चतुर्मुखे ।
 तस्मिन् पञ्चमुखे शम्भोः कुमारस्य तु षण्मुखे ॥ १ ॥
 गुगुल्लकुटजेऽविन्द्रस्यानेश्च चित्रके ।
 भज्ञातकेऽत्यथार्कस्य भज्ञातक्यर्कपर्णयोः ॥ २ ॥
 कर्पूरकम्पिङ्गक्योरिन्दोर्वज्रस्य हीरके ।
 गौर्यास्त्वतस्यां कौबेरा वन्दाके क्षीरवृक्षजे ॥ ३ ॥
 खस्याभ्रके ब्रह्मणि च मेघस्याभ्रकमुस्तयोः ।
 भुवो नामानि सौराष्ट्रायां शैलेये प्रावशैलयोः ॥ ४ ॥
 शर्वर्यास्तु हरिद्रायां प्रियङ्गुवृततौ स्त्रियाः ।
 ध्वजधूममृगेन्द्राणां श्वोक्षरासभहस्तिनाम् ॥ ५ ॥
 वायस्य पर्यायाः क्रमात् पूर्वादिवेशमसु ।
 हंसेन्दुकुमुदां रुप्ये कुमुदेऽपि खरस्य षण् ॥ ६ ॥
 स्योनाके तु सृगालस्य वानरस्य तु सिहके ।
 स्पृकायां तस्करस्य स्युरुशीरे समरस्य हि ॥ ७ ॥
 वाढ्यालकेऽस्य सान्नस्य शोणितस्य तु कुङ्कुमे ।
 कुष्ठास्यभेषजे व्याघेर्मतुर्गौर्या हृषदग्वोः ॥ ८ ॥
 पिण्डारे त्ववटोः पाणेश्चायुधस्य त्वयस्यपि ।
 अपराधे तु रन्ध्रस्य बदरस्य तु नागरे ॥ ९ ॥
 रुक्मस्याङ्गनभेदे क्ली पुंलिङ्गा नागकेसरे ।
 उन्मत्तेऽपि च बिन्दोस्तु सिध्मादौ देहवैकृते ॥ १० ॥
 रुप्यस्याङ्गनभेदे स्युरटव्यां जलमुस्तके ।
 षण्डाः केशस्य बहिष्ठे शिरसः शिखरे तरोः ॥ ११ ॥
 माक्षिके क्ली खियो लक्ष्मयां नरः पद्मस्य सारसे ।
 त्वचो लवङ्गे पर्णस्य पक्षे क्षी किंशुके नरः ॥ १२ ॥
 गणस्याद्येश्च सङ्घायां बहिष्ठे मुस्तकेऽप्यपाम् ।
 मकराम्बुजकर्माणां निधिभेदेषु ते नरः ॥ १३ ॥
 सङ्घायाभेदेऽपि शङ्घस्य मीनमेषविषाणिनाम् ।
 मिथुनस्य कुलीरस्य सिंहकन्यातुलालिनाम् ॥ १४ ॥

धनुर्मकरकुम्भानां क्रमाद् द्वादशाराशिषु ।
 सर्पस्य सीसके नागकेसरे द्विपसर्पयोः ॥ १५ ॥

अगरुण्ययसो गुन्दे शरस्य मकरे त्वसेः ।
 शुभस्य फेनिले पुंसि कार्पासे वाससो नरः ॥ १६ ॥

धूल्यश्वयोरश्वकन्दे पर्पटे मरिचेऽयसः ।
 इत्यादीन्यन्यनामानि बोद्धव्यान्यन्यवस्तुषु ॥ १७ ॥

वृक्षस्य गृहनामान्ता नरः पश्चिमयूरयोः ।
 वीरात् परास्ते भज्ञाते ततः शकाच्च तेऽर्जुने ॥ १८ ॥

पलाशे ब्रह्मतोऽश्वत्थे श्रीतः कारस्करे विषात् ।
 मुनेः पलाशसरलस्योनाकेङ्गुद्यगस्तिषु ॥ १९ ॥

नौस्तम्भे गुणतश्चैत्यादश्वत्थोऽदेशवृक्षयोः ।
 व्याघ्राते राजतो दीपाहीपमालाविधारके ॥ २० ॥

नरो भुगन्ताः सर्पस्य राजसर्पमयूरयोः ।
 तार्दर्ये चाथारिनामान्ता नकुले केकितार्दर्ययोः ॥ २१ ॥

पञ्चपूर्वास्तु वक्त्रस्य व्याघ्रे सिंहे हरे नरः ।
 कण्ठस्य नीलनामभ्यो श्रीवायाश्वेशकेकिनोः ॥ २२ ॥

नखस्य शख्नामान्ता नरो मार्जीरसिंहयोः ।
 कुचन्दने कुड्कुमे च रक्तादेश्वन्दनादयः ॥ २३ ॥

एवं संयोगनामानि सलिङ्गान्युच्चयेत् स्वयम् ।
 पूर्वोक्तेष्वपि शब्देषु योगसम्प्राप्तवृत्तयः ॥ २४ ॥

स्वयमूहा यथा कन्दः कं ददातीति वारिदः ॥ २५ ॥

इति भगवता यादवप्रकाशैन विरचितायां वैजयन्त्यां शोषकाण्डे
 पर्यायसंयोगन्यायप्रदर्शनाध्यायः ॥ ६ ॥

अनेकार्थाव्ययाध्यायः ॥ ७ ॥

उक्ता लिङ्गान्विताः शब्दा निर्लिङ्गान्यव्ययान्यतः ।
 आळीषदर्थेऽभिविधौ सीम्नि कर्मविशेषणे ॥ १ ॥

आ प्रगृहाः स्मृतौ वाक्य आस्तु सन्तापकोपयोः ।
 ऐ दुःखभावने कोपे प्रत्यक्षे सन्निधावपि ॥ २ ॥

ओं स्याद् ब्रह्मण्यनुज्ञायां कं सुखेऽस्मभसि मूर्त्ति च ।
 प्रश्ने त्वेषे विलक्षे किं कु पापेऽल्पार्थकुत्सयोः ॥ ३ ॥

चान्वाचये समाहारे मिथोयोगे समुच्चये ।
 तु भेदावधारणयोदुरशोभनदुःखयोः ॥ ४ ॥

धिग्भर्त्सने कुत्सने च नि न्यग्भावनिकामयोः ।
 नाभावान्यविरोधेषु निर्निर्णयनिषेधयोः ॥ ५ ॥

प्रश्ने विलक्षे तु स्विच्छ प्रादौ यात्राप्रकृष्टयोः ।
 विनिषेधे पृथग्भावे वा विकल्पोपमानयोः ॥ ६ ॥

समुच्चये च वै पापे वाक्यारम्भप्रसिद्धयोः ।
 स्मृतौ वृत्ते निषेधे स्म स्वः स्वर्गपरलोकयोः ॥ ७ ॥

समभेदे समीचीने सुधुपूजासुखेषु सु ।
 प्रत्यारम्भे प्रसिद्धौ ह हा विषादशुगतिषु ॥ ८ ॥

हि स्याद्विशेषणे हेतौ हि हेताववधारणे ।
 अमन्त्रणे भर्त्सने हुं हुं सम्प्रश्नवितर्कयोः ॥ ९ ॥

उ तापेऽव्ययमीशे ना मा निषेधे श्रियाम् ।
 अ निषेधे पुमान् विष्णावि विचित्रे स्मरे पुमान् ॥ १० ॥

तद्वेतौ त्रिष्वमुष्मिन् स्याद्वेतौ प्रगते त्रिषु ।
 ह हयु तु स्म च वै पादपूरणेऽपि प्रयुज्जते ॥ ११ ॥

(इत्येकाक्षराः)

अमा सहार्थे सामीष्येऽप्यद्धा प्रत्यक्षसत्ययोः ।
 अयि प्रश्ने सानुनये विनियोगे क्रियास्वह ॥ १२ ॥

पीडेष्याऽनुमतिष्वस्तु स्यादध्यग्धिक ईश्वरे ।
 अलं तु भूषणे शक्तौ पर्यासौ विनिवारणे ॥ १३ ॥

अपि सम्भावनाप्रश्नगर्हाशङ्कासमुच्चये ।
 अथाथोऽनन्तराऽप्यर्थविकल्पारम्भमङ्गले ॥ १४ ॥